جنجال دست از سر آکادمی برنمی‌دارد!

ماجرای ۲ نوبل، یک زن، یک مخالف

هدی جاودانی| نوامبر سال ۲۰۱۸، طی مقاله‌ای جزئیات رسوایی اخلاقی همسر کاتارینا فروستنسون، عضو آکادمی سوئد در بخش نوبل ادبیات، انتشار پیدا کرد. بر پایه این مقاله، ژان کلود ارنو طی ۲۰ سال گذشته دست‌کم ۱۸ زن را در کلوپ‌سی که او و فروستنسون در دارایی‌های آکادمی تأسیس کرده بودند، مورد سوءاستفاده قرار داده بود. اما ماجرا به اینجا ختم نمی‌شد. برندگان نوبل ادبیات ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ شدند. کمیته نوبل بر این عقیده بود که توکارچوک «با روایت خلاق و همراه با گستره وسیعی از احساسات، توانسته است عبور از مرزها را به عنوان شکلی از زندگی به نمایش بگذارد» و آثار این نویسنده را «متمرکز بر مهاجرت و گذار فرهنگی و مملو از ذکاوت و رندی» خطاب کرد. اولگا توکارچوک، فعال اجتماعی و منتقد سیاست‌های راست‌گرایانه دولت لهستان است و کتاب‌های پرفروشی در کشور خود دارد، اما عمده شهرت او در بریتانیا با دریافت جایزه بین‌المللی بوکر ۲۰۱۸ برای ششمین رمانش «پرواز»ها اتفاق افتاده است.

پتر هاندکه به واسطه «خلق اثر تأثیرگذاری که با نبوغ زبانی به کاوش در تجارب منحصربه‌فرد انسانی پرداخته است» موفق به دریافت نوبل ۲۰۱۹ شد. انتخابی که بلافاصله جنجال بر انگیز شد. بسیاری آن را مضحک و شرم‌آور و رسوایی دیگری برای آکادمی سوئد دانستند. حضور هاندکه در مراسم خاکسپاری اسلوبودان میلوشویچ، رئیس‌جمهوری پیشین صربستان و جمهوری فدرال یوگسلاوی، که به نسل‌کشی و جنایت جنگی متهم بود، آشنا می‌شود که از دهه ۹۰ میلادی از چهره‌های سرشناس ادبیات و تکمیل و چهره خود را در افکار عمومی بازیابی کند.

نوبل ادبیات ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ حالا هم‌زمان اهدا می‌شدند و شخصیت‌های محبوب بسیاری در فهرست نامزدان نوبل به چشم می‌خوردند؛ «مارگارت اتوود» کانادایی، «مارییس کنده» که اهل تبدیل به یکی از فرانسه است، «هاروکی موراکامی» ژاپنی و «نگوگی» و تیانگ» دو نویسنده کنیز به خبرها، همگی در نظر طرفدارانشان بخت دریافت نوبل را داشتند. بسیاری بر این عقیده بودند که به خاطر اتفاقات سال گذشته، یکی از برندگان نوبل حتما زن خواهد بود و حتی یکی از اعضای آکادمی رسما اعلام کرد که آکادمی امسال سعی داشته وسعت دید از خود نشان بدهد و گزینه‌های متفاوت‌تری را نسبت به گذشته انتخاب کند و از «نگاه مرد محور» و «اروپایی» در ادبیات فاصله بگیرد.

بعد از این اظهار نظر، دیگر برای همه مسجل شده بود که یکی از برندگان نوبل حتما از میان نویسندگان زن انتخاب می‌شود و گمانه زنی‌های دقیق تر، «اولگا توکارچوک» و «هانا کرال» لهستانی، «هان کانگ» کره‌ای، «جویس کرول آتز» آمریکایی و «لیودمیلا اولیتسکایا»ی روسی را از میان زنان و «مرجا کرتریسکو»ی رومانیایی را از میان مردان گزینه‌های احتمالی ۲ جایزه نوبل امسال معرفی می‌کرد.

پنجشنبه ۱۸ مهر (۱۰ اکتبر) ساعت ۱۵ و ۳۰ دقیقه به وقت تهران، «اولگا توکارچوک»، نویسنده لهستانی، و «پتر هاندکه»، نویسنده اتریشی، به ترتیب برندگان نوبل ادبیات ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ شدند. کمیته نوبل بر این عقیده بود که توکارچوک «با روایت خلاق و همراه با گستره وسیعی از احساسات، توانسته است عبور از مرزها را به عنوان شکلی از زندگی به نمایش بگذارد» و آثار این نویسنده را «متمرکز بر مهاجرت و گذار فرهنگی و مملو از ذکاوت و رندی» خطاب کرد. اولگا توکارچوک، فعال اجتماعی و منتقد سیاست‌های راست‌گرایانه دولت لهستان است و کتاب‌های پرفروشی در کشور خود دارد، اما عمده شهرت او در بریتانیا با دریافت جایزه بین‌المللی بوکر ۲۰۱۸ برای ششمین رمانش «پروازها» اتفاق افتاده است.

پتر هاندکه به واسطه «خلق اثر تأثیرگذاری که با نبوغ زبانی به کاوش در تجارب منحصربه‌فرد انسانی پرداخته است» موفق به دریافت نوبل ۲۰۱۹ شد. انتخابی که بلافاصله جنجال بر انگیز شد. بسیاری آن را مضحک و شرم‌آور و رسوایی دیگری برای آکادمی سوئد ۲۰۱۸